

AD BASILIENSEM ACADEMIAM

negliguntur. Itaque cum gratitudinis officium, tanquam nobilissimæ pulcherrimæque uirtutis, perpetuo mihi obseruandum proposuerim: erga illos uero, qui dignitate & fortunis excellunt, nec primo neque secundo modo gratus esse queam, ne tertio saltem quoque gratitudinis genere ingratus sim, (ὅτε τρίτῳ, ὅτε τέταρτῳ τῶν ἐγγυσιμόνων Ἐκκλησιαστικῶν,) summopere mihi cauendum existimo. Tertium enim hoc genus, quod uerbis gratitudinem testificatur, siue priuatim, siue (quod honestius est) publicè, quanto procliuius est illis quæ re ipsa aliquid gratiæ seu paræ seu maioris, reponunt: ita neglectum maiorem reprehensionem meretur. Et hoc quidem consilio non ita pridem amplissimo Senatu Basiliensi, ut pro his, quæ in ciuitate uestra olim publicè priuatèque in me collata sensi, beneficijs, gratum ac memorem animum declararem, librum Eiconum cum nomenclaturis de piscibus fluuiatilibus consecraui. neque enim ineptum inclytæ ciuitati uestræ, ad maximum nostrarum regionum & totius ferè Europæ flumen Rhenum sitæ, & optimis annium piscibus abundantæ, argumentum hoc fore iudicabam. Nunc uero eodem animo, uiri eximij, illustri professorum Academia uestræ (quam parentis instar ueneror obseruoque) Collegio, hæc nostra in Galenum Προλεγόμενα dedicare, & eorum simul, omniumque Galeni operum, ut in hac editione prodeunt, patronos ac tutores nuncupare statui: id que multas ob causas, inter quas prima & potissima hæc est: quod ego almæ Academia uestræ me non modo clientem, sed alumnum uelutique filium & discipulum semper obseruantissimum libenter profitear. nam & adolescens apud uos bonarum literarum ceu fundamenta ieci: & iuuenis postea artem medicam ex Galeni maximè libris, præceptores qui tum docebant (Albanum Torinum, & Sebastianum Sinkelerum) enarrantes audiui: ac demum post publicas disputationes honestum ab illustri medicorum collegio testimonium retuli. Hinc adeo est quod Academia uestræ, toti que reipublicæ arctissimo perpetui cultus & obseruationis nexu obstrictus obligatusque sum. Nam si patriæ suæ & parentibus debet unusquisque, quod in rerum natura est, & homo natus uiuit: scholæ uero ac præceptoribus, quod melius & sapientius uiuit: non minus his certè quam illis debet. Iam huic causæ (quæ uel sola ad hanc dedicationem ex gratitudinis officio mihi instituendam, satis momenti habebat) accedunt minores aliæ: quæ ipsæ etiam coniunctæ, quanuis sine illa, iustam occasionem (si non gratitudinis, ingenuæ tamen animi liberalitatis ratione) ad idem faciendum præbere poterant: nempe complurium tum in urbe uestra ciuium, tum in Academia professorum, optimorum sanè & doctissimorum hominum, priuatæ in me beneuolentiæ, simulque beneficia, & amicitia quorundam. Item insignis Academia uestræ præstantia, quæ cum in multitudine, tum in excellentia professorum omnis generis artium, scientiarum & facultatum, ut uocant, elucet. Grammaticos enim habetis, uiros in tribus linguis eruditissimos (ex quibus Thomas Platerus me puerum aliquando Tiguri docuit, cum Osualdi Myconij felicis memoriæ, optimi sanè & doctissimi uiri, qui postea ecclesiæ uestræ præfuit, scholam frequentarem:) qui historicos ueteres, poetas, aliosque authores, Latinè & Græcè interpretantur publicè. Alios, qui Ebraicæ linguæ præcepta enucleant. Alij in suis classibus differendi artes, rhetoricam & dialecticam disertissimè tradunt. Alij mathematicas scientias ex ipsis Græcis Latinisque fontibus argutissimè explicant. His studijs paulatim apud uos instructi adolecentes, ac multis modis exercitati, ad philosophiæ etiam adyta admittuntur: & omnes naturæ causas, rerumque naturalium rationes ac differentias: tum de moribus disciplinam, & rei familiaris rationem, ac denique rerum publicarum, ex ipsis Aristotelis libris docentes audire philosophos possunt. Postremo sic præparati, pro suo quisque ingenio, maturius aliquod studium, patriæ, aut reipublicæ, ad quamcunque diuinitus destinatur, utile, siue *παιτιδόν*, ut medicinam: siue *παιδον*, ut iuris prudentiam: siue theologiam Christianam, (quam ipsam quoque *παιδον* à fine dicere malim, quam *θεωρητικόν*,) sibi deligit & capessit. Quodcunque autem horum elegerit, in his omnibus

CON. GESNERI PRÆFATIO.

omnib. doctores longè clarissimi non defunt. Itaq; multi quotannis egregiè instituti iuuenes, ali; de suo in preparatorijs artib. profectu, ali; in grauiorib. scientijs & facultatibus, post publicas disputationes ritusq; solènes, laureas, titulos & testimonia honorifica accipiunt. Hinc est quod plurimi ad uos externi ac peregrini confluunt, & nobilium etiam uirorum filij: quos præter multijugam professorum doctrinam, alia quoque urbis uestræ commoda inuitant: ut sunt aëris & aquarum salubritas, situs amœnitas, urbis & ædificiorum maiestas, rerum omnium quæ ad uictum requiruntur ubertas, ciuium benignitas, & optima reipublicæ legumq; institutio. Quæ quidem dotes ac commoditates loci, Pium secundum Pontificem maximum quoq; impulerunt, ante annos hinc centum & duos ferè, ut Academiam in urbe uestra instituere, & maximis priuilegijs ornare uoluerit. Cùm enim doctissimus ille uir in urbe uestra, generalis concilij gratia (cui duorum Pontificũ schisma occasionem præbuerat) per decem ferè annos uersatus esset, eruditione sua præclaram de se spem & opinionem singulorum excitauit, suaq; fide procerum animos ita deuinxit, ut ad supremum dignitatis gradum aditum sibi ipsi patefecerit. Mox ergo ut ad pontificium culmen euectus est, ne uirtutis suæ incunabula obscura et ignota esse pateretur, scholam publicam, urbi uestræ honorificam imprimis & utilem, toti deinde Reipublicæ Christianæ proficuã, erexit: magno quidem gratitudinis studio, maiore tamen consilio & iudicio. Nam cùm, ut ille ait, ponendæ domo quærenda sit area primùm: Minervæ, sapientissimæ iuxta & bellicosissimæ deæ exemplum secutus, non Scythiam aut Bœotiam aliquam, sed Athenas elegit, hoc est, locum apertum, perflabilem, puro limpidoq; aere abundantem, in quo nō corpora tantùm diutissimè firma & salubria degerent, uerum etiam animus ipse (qui ex Galeni sententiâ corporis temperiem sequi solet) artibus ac disciplinis facilius imbui & assuescere posset. Aere enim, quem assiduè inspiramus, calor natiuus euentilatur, et spiritus (qui iuxta Hippocratem uel anima est, uel proximum animæ instrumentum) reficitur atque nutritur. Itaque mirum non est, ex aeris temperie plurimum ingenijs accedere & uicissim detrahi posse. Præmitto nunc situs oportunitatem. Quæ quidem tanta existit, ut cùm urbs uestra Heluetiæ, imò totius Germaniæ horreis immineat, alimentis nunquam deficere, eademq; socijs suis liberalissimè in dies suppeditare queat. Delphon, Apollinis oraculo claram, in orbis meditullio antiqui positam esse fabulatur. Vos uerò Basilæam uestram, coloniam Romanorum uerè regiam, Palladis & Musarum domicilium, in Christiani orbis centro sitam, liberè gloriari potestis. Hinc enim, ueluti ex arce Tritonia, in Germaniam, Galliam & Italiam præcipuas Europæi Christianismi partes excurrere licet: & huc uicissim, tanquam ad tutissimum libertatis portum, ac sinceræ religionis sanctissimam aram sese recipere, optimis quibusque & innocentissimis uiris conceditur. Hoc ipsum si unquam aliàs, turbulentis profectò Germaniæ temporibus, apertè constitit. Nam cùm urbis uestræ custos genius (quisquis ille est, sapientiæ certè & humanitatis studiosissimus est) doctissimorum uirorum commercium & familiaritatem semper amarit: in tantis Reipublicæ motibus necessitatis primùm, deinde etiam securitatis & humanitatis nomine, summos religionis ac libertatis defensores Basilæam usq; pertrahere facillimè potuit. Sed hæc fortasse cuiuspiam parerga uidebuntur, qui Musis socias & amicas esse Gratias nesciet. Omnis profectò humanitas & φιλαυθροπία ingenuis artibus & scientijs accepta est referenda: quib. quanto propius ad Deorum immortalium naturam accedimus, tantò plura propter institutionem & educationem debemus. Quam cùm Pius 11. Pontifex in urbem uestram uerè pius, summopere affectaret, non locum tantùm Academiæ instituendæ consecrauit, uerum etiam priuilegia amplissima eandem fouendi, tuendi atq; conseruandi liberalissimè concessit: stipendia deniq; præclara doctorib. & professoribus largitus est, quæ etiamnum hodie bene merentibus à grata ciuitate non sine laude conferuntur atq; tribuuntur. Postularet à me hic locus, ut tum illorum qui hoc tempore in

AD BASIL. ACAD. GESNERI PRÆFATIO.

Academia uestra florent, nomina ac laudes singulatim recenserē: tum qui olim in eadem claruerint, plurimi sanè & præstantissimi uiri, non omitterē. Sed & nomina multorum me latent, & tacere quæ pauca dicere de nonnullis, præstare mihi uidetur: præsertim cum & comparare inter se homines excellentes difficile sit: & si probè etiam facere id possem, inuidiosum: sine cōparatione autem simpliciter nominare singulos, id etiam ferè conferre est, & in eodem excellentiæ gradu, eos qui non parum differunt collocare. Quamobrem abstineo, tum illas ob causas, tum ne sim prolixior in tam numerosa doctissimorum uirorum enumeratione: quorum illi qui adhuc supersunt, doctrinam & ingenium suum eruditissimis libris edendis subinde ipsi declarant, (quod & defunctorum, nostra præsertim memoria, multi fecerunt) ut nostra prædicatione minimè sit opus. Illorum uerò, qui diem suum obierunt, nomina ac laudes si quis desiderat, cognoscet in Bonifacij Amerbachij (quem honoris causa nomino, i. c. nostra ætate incomparabilis, qui plurimis annis in Academia uestra docuit, nunc uerò propter ætatem docendi prouinciam alijs tradidit,) ad Sebastianum Munsterum felicis memoriæ, Ebraicæ linguæ non ita pridem apud uos absolutissimum doctorem, epistola: quæ lib. 3. Cosmographiæ eiusdē Munsteri habetur. Hanc ego, uiri summi Academiae uestræ amplitudinem et excellentiam cum considerarem, non temerè me facturum iudicauī, si Προλεγόμενα hæc nostra in Galenū, clarissimo nomini uestro inscriberem. quanuis enim ea per se exigua, & uirtutib. uestris parum digna sint: accedit tamen ingens & dignissimum uobis corollarium, uniuersa quæ hodie extant scripta Galeni, medici & philosophi facilè principis, Latinitate à diuersis doctissimis uiris donata: quæ nostri munusculi tenuitatem compensabunt. Nec metuo ne quis ex alieno liberalitatem mihi obijciat: nam hæc quoque honesta esse potest, si nullius cum damno aut gloriæ detrimento coniuncta sit. Sed neque omnino alieni mihi Galenici libri sunt, in quibus tum intelligendis mihi, tum in aliorū usum edendis, aliàs non parum elaborauī. Ex huius quidē authoris lucubrationibus, ut dixi, cum in uestra Medicorum schola artem primū didicerim, decorum mihi futurū existimaui, ut (quoniam typographis placuit me in eos præfari, quibus ego propter multa præclara eorum in me beneficia, quamuis probè tenuitatis meæ conscius, meam operam negare non sum ausus) eas uniuersas unā cum Prolegomenis nostris qualibuscumque, uobis potius quam alij cuiquam dedicarem, ac uestro commendarem patrocinio: idque eò libentius etiam feci, quod in inelyta urbe uestra noua hæc earum editio (iam quidem tertia ex Frobeniana officina) castigatissima et locupletissima hoc tempore prodeat: ex qua hæcenus nulli, nisi uel uetustissimi, Græci Latiniq; uel ex recentioribus optimi tantum libri, prodire sunt soliti: neque & plurimi, & maximi quicque, & emendatissimi, ita ut nulla per totam Germaniam typographica officina, ne dicam Europā (absit inuidia dicto) pari huius laudis cū illa dignitatis gradu conferri possit aut debeat: quam nunc parentum (Hieronymi Frobenij inquam, & Nicolai Episcopi) imò a uorum quoque laudem, etiā filij, uiuis adhuc parentibus (qui ut incolumes quam diutissimè uiuant opto,) egregiè sequuntur. Accipite igitur v. v. c. c. & perpetua fide mihi obseruandi, hilari fronte & placido uultu, quicquid hoc est muneris, ab animo uestrum omnium longè amantissimo obseruantissimoque profectū, meque præstantijs uestris cōmendatum habetote. VALETE, & me amate *οἰονεὶ πρὸς ἡμετέρας ἀγαθῆς μίας ἐργου.* DEVS O. M. uos omnes cum tota republ. in quam ego ceu alterā patriam meam afficio, quā diutissimè conseruet ac tueatur. Tiguri, x. Kal. Februarij, anno Domini M. D. LXII.

Index, qui ob breuitatem temporis & nundinas nimium uicinas absolute ad nostris prælis non potuit, dabitur propediem in omnes uniuersim Galeni libros copiosissimus: ne etiam studiosi hac in re fidelem operam nostram desiderent.

CLARISSIMI MEDICI ET PHILOSOPHI EXIMII CONGESNERI

PROLOGOMENA IN GALENUM, IN
tres partes diuisa.

*Auctoris Damiani opus tamen
perissimum.*

IN parte I. Gal. uita copiosè describitur, uidelicet nomē, patria, seculū, parētes, institutio prima & in ea præceptores: deinde artis medicæ studiū, præceptores in eadē, & circa demonstratiōē ac ueritatē diligentia: tum familiares eius & peregrinationes explicātur: postea historia aliquot præfagiorū eius & curationū recitantur. Dein eius ualetudo, morbi, et mors: deniq; mores, uirtutes & pietas cōmemorātur. Postremò omnigena doctrina eius præstātia, artis medicæ per ipsum illustratio, eiusq; lib. ratio in uniuersum, stylus & tractatio, et ad alias diuersas sciētias ex eorū lectiōē utilitas quæ redundet, uberrimè exponitur: & cum gloriæ eius prædicatione epilogus infertur. Non solum autem Galeni uitam & laudes prima hæc Προλογισμῶν nostrorū pars continet: sed plurima in uniuersum tum ad totius medicæ artis laudes & rationem, tum etiam philosophiæ pertinentia: & absoluti futuri medici exemplar atq; ideam.

Inter primam & secundam partem, interseruntur Emblemata IIII.

I. De Græcis Galeni operum editionibus.

II. De Latinis editionibus eorundem.

III. De libris quibusdam Galeni non extantibus & quānam in illorum uicem usurpari possint.

IIII. De nostri seculi scriptoribus qui communia quædam argumenta circa Galeni libros tractarunt.

Pars I. est Catalogus siue Enumeratio lib. Gal. eo ordine, quo in hac editione & prius, ex Io. Bapt. Mont. ferè sententiā, excusi sunt. Singulis autē adscripsimus, qui & quot interpretes, nostra ferè omnes ætate ad hoc usq; tēpus, Latinos fecerint, quoad eius rescire nos potuimus. Argumenta etiam, aut aliud quippiā circa singulorū inscriptionē cognitione dignū in multis protulimus: & qui quouis modo singulos, Cōmentarijs, annotationibus, scholijs, cōpendijs, aliterue illustrarint, admonuimus.

Pars III. Catalogo alphabetico enumerat ipsos scriptores, qui Galeni lib. quoquo modo, interpretando, Cōmentarijs, annotationibus, &c. illustrarunt, ita ut quos & quot numero Galeni libros unusquisq; transtulerit, aut aliter circa eos aliquid præstiterit, statim appareat. Horum autem singulis plerunq; patriam, seculum, & alia quædam adscripsimus, &c.

IN GALENUM ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΩΝ PARS

I. DE VITA IPSIVS, DOCTRINA ET
scriptis in genere.

DE Vita & doctrina Galeni, præclari aliquot uiri nostro seculo scripserunt: ut Hieronymus Gemusæus medicus & philosophus summus, acerrimo uir ingenio, philosophiæ olim in illustri Academia Basiliensi professor: Iulius Alexandrinus medicus Cæsareus, Philippus Melanchthon, & Andreas Lacuna: quorum omnium doctissima scripta hac de re perlegi, ita ut è singulis ea, quæ ad ipsum præcipuè Galenum pertinere iudicabam, decerpserim: in primis uerò & plurima, ex Gemusæi in primam Galeni operum Basileæ ex Frobeniana officina editionem præfatione: in quo Galeni uitam atque doctrinam copiosissime disertissimeq; descripsit. Non difficile quidem mihi fuisset, ex diuersis apud Galenum locis, quæ ad hanc rem pertinebant describere, sed malui (quod & facilius fuit) doctissimorum ante me hominum scriptis uti, cum ingenua confessione: ordine pro meo arbitrio mutato, & additis ubique multis, quæ illi omiserant, uel ex Galeni libris, uel aliunde: multis etiam omissis, quæ rhetorico artificio magis ad decantandas Galeni laudes: quam simplicius solidiusque ad uitam eius doctrinamq; describendam, prolata uidebantur. Nec puduit me multa uerè, commodè, eruditè ab alijs dicta, uel ipsidem uerbis repetere: ut neque ipsos plerumq; partim ex Galeni partim alijs ueterum libris mutuari. Sed ex altera quoq; eiusdem Gemusæi in Græcam Galeni operum editionem Basileæ publicatam, parcè quædam decerpsi, & breuissimis sententijs inclusi, quæ ipse copiosius de eius doctrina persequitur.

Proœmium:

DE CL. GALENI

Medicinæ ori-
go et progres-
sus ad Galenū
usq̄.

Medicinæ origo prima quæ fuerit, & eius incrementa usque ad Hippocratem: & ab Hippocrate rursus ad Galenum quæ eius facies, copiosè persequitur Gemusæus, in præfatione Latinorum Galeni operum. Ex quo mutuatus uidetur Lacuna in Epitomes suæ Galeni operum præfatione, breuius eadem complexus, his ferè uerbis: Artis medicæ inuentionem Græci ferè uniuersi, in deos ipsos, atque illorum amicos referunt. Tradunt quippe Aesculapium ab Apolline patre institutum, filios suos postea medicinam docuisse: atque in hunc modum artem ipsam coeptam diuinis auspicijs, successione quadam hæreditaria, à parentibus propagatam semper in liberos, ad Hippocratem usque (qui & ipse ab Aesculapio oriundus fuit) peruenisse. Cautum siquidem erat in illa Asclepiadarum familia, ne quis artem & industriam medendi, possessionem planè diuinam, à Deoq̄ solis ipsis concessam, cuiquam communem faceret, qui ab eodem non esset genere exortus, id quod fuisse in causa uidetur, ut peritos artis illius τῶν ἰατρῶν παίδας, hoc est, filios medicorum Græci semper uocarint. Hippocrates uerò omnium primus dispersam prius artem (ut artis potius partes, & principia operaq̄) collegit, & uniuersalia præcepta rationali methodo condidit: nobisq̄ uolumina octoginta reliquit, quæ incomparabilem doctrinam eius, uitæq̄ innocentiam testantur. Eum postea secuti sunt Diocles Carystius, Praxagoras, Chryssippus sophista, Erasistratusq̄ ex filia Aristotelis genitus, qui antistites rationalis sectæ extiterunt. Nam sub Philino Coo, eodem ferè tempore, factio Empiricorum est orta: cuius fautores fuerunt Serapion Alexandrinus, Apollonius Antiochenus, & Menodotus: Qui sanè dissidebant à Rationalibus: quòd illi quidem ratione simul & experientia uterentur ad inuestiganda præsidia morbis ipsis congruentia: hi autem solo usu contenti essent eorum, quæ aliàs aliquoties obseruauerant. Ab utrisque recesserunt ex æquo Methodici nuncupati, causarum abditarum indaginem (quas Logici summo studio explorabant) respicientes: nec tribuentes quicquam experimentis particularibus, quibus nitebantur Empirici. Reducebant autem, hi ut omnes particulares affectus ad generales duos, nempe astrictum & laxum: sic uniuersas curationes ipsorum, ad duas similiter, astrictionem uidelicet eorum quæ laxa essent, & relaxationem illorum quæ astricta. Auspicia huic sectæ dedit Themison Laodiceus: absoluit autem eam Thessalus ille Trallianus, qui pollicebatur se edoctrum artem ipsam accuratissimè uel sex mensibus tantum. Post quos omnes tandem Galenus secutus, medicinam in tot sectas diuisam laceramq̄, suæ integritati atque nitori restituit: explodens quidem omnia peruersa dogmata, quæ grassabantur suo tempore, reuocans autem Hippocraticam rationem medendi, quæ iam plus quàm sexcentos annos sepulta & neglecta fuerat. Sed nunc ceteris omissis, de solo deinceps Galeno dicamus, idq̄ copiosius accuratiusq̄, ut simul perfectum, uiuum & absolutum medici exemplar atq̄ idea in ipso elucescat.

Galenī nomē.

Γαληνός oxytonum, uocabulum est adiectiuum, tranquillum, placidum & serenum significans: quæ quidem uocabula Latini etiam hominum quorundam propria fecerunt, parentibus nimirum talem animi statum suis liberis ominantibus. Et proculdubio Galeni etiam nostri pater, uir eruditus, filio suo, quem in optimis quibusque disciplinis, quibus animi maximè tranquillatur, omnesq̄ eorum perturbationes serenatur, instituendum proposuerat, non temere hoc nomen imposuit. Est autem γαληνῆ proprie illa tranquillitas, qua mare placidum, uentis ac fluctibus minimè obnoxium, planè quiescit, hanc grammatici deducunt παρὰ τὸ γάλα, unde & λευκῆ γαληνῆ Homerum dixisse putant. Forsitan autem γαληνός cum adiectiue accipitur tantum ultimam acuit, cum uerò nomen proprium est, primam: sicuti etiam βοῦδος, ἀγντός, ἀδελφός, item γλαυκός, χρυσός, ἀργός, appellatiua quidem, oxytona sunt: propria uero facta retrahunt accentum, ut in Cyrilli libello, de ijs quæ accentu differunt, apparet. Sed hæc Grammaticis relinquamus: quorum tamen obseruationes ac leges sæpe ab authoribus non obseruantur. nos quidem in exculis hæctenus codicibus nullis γαληνῶ proparoxytonū reperimus: quanuis ita scribendum ex aliorum priorum analogia uideatur. Claudij prænomen ut ex Romanorū consuetudine ei adscitum apparet (solebant enim Romani omnes liberi duntaxat, honoris causa nominibus præmittere prænomina,) ita nusquam ab eo usurpatum puto, tanquam ambitiosius fortè, & non usitatum Græcis alijsq̄ populis.

Patria.

Pergami natum esse Galenum (quanuis id nescio qui negarunt, quos Andreas Lacuna notat,) cum exuarijs historicis, (& Ioānes Tzetze, qui hanc urbem propè Troiam esse scribit) tum innumeris ipsius Galeni testimonijs constat, apertissimè quidem, libro primo De compositione medicamentorum secundum genera, Pergamum sibi patriam esse testatur, his uerbis: Hoc medicamentum non ex eorum numero est, quæ à me primùm composita sunt: sed iam annis multis ante, à rege nostro, Pergamensibus imperante, Attalo, uiro omnigenorum medicaminum studioso, &c. Similiter libro secundo De pharmacorum compositione secundum partes, sic ait: Nam & frigidorum fontium & niuis, multa Romæ est ubertas, quemadmodum apud nos in Pergamo. Et rursus eodem libro: Atq̄ ad hanc rem nostrum Pergamenum atramentum scriptorium præcellit, &c. Fuit autem Pergamus, uel Pergamum, Asiæ ciuitas nobilissima, ingeniorumq̄ optimorum alitrix: quæ diu quidem sub regibus Attalicæ familiæ florens, postea Ro-

VITA AC DOCTRINA.

stea Romanorum legibus paruit. Quare Galenus meritò ab illa oriundum se gloria tur: & quòd ciuitas illa amplissima utpote ad quadraginta hominum millia capax, & in regione probè temperata, Mysiæq; uicina sit, alicubi tradit. Meminit eius in Apocalypsi diuus Ioannes: & Pergamenum uulgò dictum, in eadem uel Eumenes uel Attalus, primus inuenisse dicitur. In hac uerò tam celebri ciuitate natus Galenus, in qua percelebre etiam Aesculapij dei medici fanum fuisse constat, nil mirū si medicus longè celeberrimus euasit, non quòd Aesculapium nos deum faciamus: sed quòd in maximam remediorum obseruationem, & artis principia, illic tum apud Aesculapij sacerdotes, tum alios fuisse probabile sit. Ægrorum enim decumbētium curationes per usitata ab ipsis remedia antiqua quadam consuetudine ad ipsos perlata obseruabantur. Libro quidem septimo de compositione medicamentorum secundum genera, Asianum semetipsum nominat Galenus.

Vixit sub Marco Aurelio Antonino, Commodo, Lucio, & Seuero, Cæsaribus: ut apparebit infra in eius peregrinationibus. M. Aurelius Antoninus quidem cum Galenus Romæ esset, obiit: & regnauit post eum, ipso Galeno teste, Seu erus, qui seipsum mutato nomine Antoninum uocauit. Eusebius tradit sub Cæsaribus Adriano, Antonino Pio, Marco & Commodo, claruisse Galenum. Suidas sub Marco & Commodo & Pertinace eum collocat, Io. Tzetzes sub Antonino Caracalla. Ex his autem omnibus primus est Adrianus, qui imperare cœpit anno Domini ducentesimo uigesimo: ultimus Caracalla, cuius Imperij annus primus fuit, à nato Christo trecentesimo, decimusquartus. Quòd si à primo Adriani anno computes usq; ad primum Caracallæ, anni erunt 74. Conqueritur autem ipse ab initio Methodi medendi suo seculo artes bonas contemptui, & ueritatis inquisitionē nemini ferè curæ fuisse: disciplinas fugisse plerosq; omnes: pecunias, ciuilem potentiam ac uoluptatē expetiuisse, adeò ut pro infano haberetur qui sapientiæ studium quæreret. quo magis admiranda Galeni uirtus fuerit, cuius excelsum ingenium in tanta sui temporis corruptela, à ueritatis studio non fuerit auersum.

Generosam & nobilem Pergami fuisse familiam Galeni, ex ipsius uerbis, quæ in libro de curandis animi affectibus, leguntur, constat. Patrem habuit Niconē nomine, ciuem Pergami, opulentum: iustitia, frugalitate, temperantia, humanitate & clementia insignem, ab omni iracundia alienum, liberalem, modestum, & omnino optimum uirum, quiq; probis omnibus semper admirationi esset: Græca lingua & uarijs disciplinis, præsertim Mathematicis, doctissimum, & studijs philosophicis deditum, unde & architecti dignitate functus est Pergami. Græcæ quidē linguæ peritissimus fuit, eamq; ad amussim tenuit: ita ut doctor etiam eius linguæ & pædagogus fuerit. Callebat is Geometriam, Arithmeticam, Astronomiam, Architecturam, simulq; (præsertim in senectute) rei rusticæ studiosus erat: quibus plerisq; artibus auus quoq; & proauus Galeni non uulgariter eruditi fuerant: & easdem etiam ipse à parente, doctore & pædagoگو optimo hauit: à quo ad annum usque decimum quintum suæ ætatis, grammaticam, logicam, & arithmeticam didicit. Cum uerò iam adolescentiam ingressus Galenus, doctrinæ studijs ardentius quàm cæteri condiscipuli de noctuq; operam daret, pater in agrum rei rusticæ studio concessit ubi cum iam ætate declinante agricultura delectaretur, triticum & hordeum aliquando seminauit, omnibus diuersi generis seminibus, quæ ipsis erant admixta, diligenter selectis, quo certè cognosceret, num ex ipsorum mutatione lolium & ægilops nascerentur, an propriam hæc quoq; semina naturam haberent. Idem aliquando adipem & oleum recondit, ut illis quàm antiquissimis aliquando uti liceret. Et ut familiæ suæ de edulijs salubrioribus prospiceret, semina & fructus aliquos (ut amygdala, iuglandes, auellanas, legumina diuersa, triticum, in aqua prius macerare, aut elixare solebat, ut inde an intumescerent, & quantum, & quàm citò, perciperet: atque ita de eorum salubritate statueret. In uno quoq; enim seminum genere alia quidem (profoli alijsq; causis diuersis) coqui & intumescere facile solent, alia difficile, hæc minus, illa magis salubria sunt. Vita autem functus est natus, ut uidetur, iam grandior, priusquam omnino annum uicesimum Galenus attigisset. Et talis quidem Galeni pater fuit: mater uerò usque adeò iracunda, ut interdum etiam morderet ancillas, semperq; & uociferaretur & cum marito contenderet, id' que longè quidem odiosius, quàm cum Socrate olim Xanthippe, mulier interim pudica, & circa rem familiarem augendā sollicita.

Institutio prima Galeni & in primis disciplinis fuit, ut dictū est, ad annum usq; decimum quintum: intra quod tempus sub patre grāmatica, arithmetica, geometria & astronomia eruditus est. In his disciplinis humanioribus usque ad eum ætatis annum enutritus, ad dialecticam inde continuationem, ut soli deinceps philosophiæ uacaret, ab illo perductus est. Adeò autem natura promptus fuit & excellenti ingenio, ut uel primis auspicijs maximam de se exhiberet expectationem. Hanc patris liberalitas augebat, ita ut ætatis eiusdem cæteros plerosq; omnes superaret. Libro quidem secundo de differentijs pulsuum, in colloquio cum alijs quibusdam, tardum natura se esse dicit, & festinantes non consequi facile: sed tarditatē hanc fingebat, ne importunius à quibusdam ad homonymum ante distinctionem definiendum urgeretur. Sic ei in logica theoria instituto, pater celebrium Stoicorū libros, præsertim uerò Chrylippi proposuit, tantum autē profecerat,

Seculum.

Parentes.

Institutio prima.

Præceptores.

DE CL. GALENI

Philosophia
Studium.

fecerat, ut admodum adolescens adhuc in illius syllogisticos libros Commentarium conscribere. Ab eo tempore præparatus Mathematicis disciplinis, & omnis sapientiæ organo instructus, philosophorum scholas ingressus est, cum olim philosophiæ studium principes tantum uiri & reges tractarent: ut pluribus in perscripta à se Galeni uita Gemusæus noster edisserit. Et primum quidem Philopatoris stoici discipulum quendam satis diu audiuit. neque hoc temere aut fortuito, sed optimo patris consilio factum arbitror, ut ante alios Stoicorum philosophorum argumenta & rationes audiret: qui & in dialecticis studiose (et si minus accuratè quam Peripatetici) uersabantur, & ad componendos animi affectus, aut potius excidendos, si fieri posset, & inducendam tranquillitatem, ac perpetuum uirtutis exercitium, plurimùm studij ponebant: id quod in ea ætate, qua maximè uigent cupiditates & perturbationes animi, ad rectè formandos Galeni mores, uitæq; moderationem, non parum conducebat. Scio uituperari Stoicos, qui requirant ἀπερθεαυ: quæ tamen præcipienda fortè fuerit, ut eius studio ad μετριοπθεαυ saltem (ubi ea conuenit, si non ubiq;) perueniamus. Qui enim optima & perfectissima sibi proponunt, ad ea enitendo & aspirando, si non finem propositi sui, medium saltem aut propiorem fini locum, plerumq; assequuntur. Postea Caium, qui disciplinam Platoniam complexus fuerat, cum is à ciuibus suis ad negotia reipub. traheretur, ad breue solum tempus, præceptorem habuit: optimùm sanè uirum, ipso teste, mansuetum & aditu facilem, quiq; Pergami solus ferè iusti & pecunijs inuicti hominis existimationem sustineret. Quàm uerò studiosus Platonis fuerit, & quantopere eius doctrinam admiratus, liquidò multis in locis præ se fert, plurimùm eius doctrinæ tribuens, & diuinum ipsum appellans. Eundem cum Hippocrate medicorumq; omnium placitis, præ cæteris consentire, priuatim dicato rei huic uolumine, liquidò ostēdit. Eodē ferè tempore ciuem alium Pergamenum, Aspasi Peripatetici discipulum audiuit, qui post longam peregrinationem demum redierat: & post hunc, alium ab Athenis Epicureum: quorum omnium filij causa & uitam & disciplinam explorabat pater, unà cum eo ad illos assidue uentitans. Bene autem ei cessisse dixerim, quòd ut primò à Stoico præceptore uirtutis studia animiq; tranquillitatem aliquam hausit, & mox à Platónico aliquam rerum diuinarum cognitionem, & deinde à Peripatetico naturalium præcipue: (quamuis enim ex philosophis istis alias quoq; philosophiæ partes singuli tractent, in illis tamen quas dixi excellunt:) postremò autem in Epicureum incidit, qui nimirum in uoluptate, non ut reliqui ferè in usu uirtutis felicitatē hominis collocabat. Quauis autem persæpe in particularibus quibusdam ab Aristotelis opinione discedit Galenus (sicuti à Platone etiam & Hippocrate suo, utpote nulli sectæ iuratus,) circa humani præsertim corporis fabricam: in uniuersum tamen Peripateticam philosophiam, & secundum eam docendi demonstrandiq; genus, apprimè eum coluisse apparet, ut alias, ita maximè in libello de libris proprijs, ubi enumerat conditos à se libros ad demonstrationem pertinentes, tum alios, tum quibus logica Aristotelis est interpretatus. In eodem quos in morali philosophia conscripserit libros: quos de logica Stoicorum: quos in Platónica philosophia, quos contra Epicurum: quos denique ad grammaticam & rhetoricam pertinentes, recenset: quorum omnium et si nihil ad nostram ætatem peruenit: in istis tamen singulis, eum non modò institutum fuisse, sed etiam excelluisse, uel ipsæ lucubrationum eius inscriptiones præ se ferunt. Hactenus dixi de prima Galeni institutione: ex qua facile apparet eum non lucri aut ambitionis gratia ad studia literarum à parente destinatum fuisse: sed ut animo primis disciplinis instructo prius ac præparato, amabili studio sapientiæ deditus, reliquam ætatem tranquillam duceret. Nam in id repertam fuisse philosophiam affirmant, cum turbulenta sit actiua uita, ut ad contemplationis studium prudentes homines sese conferrent. Sed aliter uisum fuit diuino consilio. Annū agebat septimum decimū, quando patris euidenti insomnia monitus medicinam est aggressus, cum philosophia illam coniungens: in primis uerò naturalem philosophiam studiose excoluit, ut inde principia & causas uarijs in arte medica rebus, melius accommodare posset. Sic autem ipse de se alicubi: Felicitatem meam (inquit) quam beneficio paterno habueram, quamuis ego maiorem adhuc redderem, quòd citius meliusq; reliquis omnibus, quæcunq; docebar ediscerem: nisi tamen per uniuersam adeò uitam, in illis medicinæ philosophiæq; theorematibus me diligenter exercuissem, nihil præclarum excellensq; consequuturus eram, &c. Promouerunt & auxere hūc feruorem cætera quoque, quibus adminiculis ad res magnas aggrediendas perficiendasq; magno opere est opus, cum & singulari esset ob patris liberalitatem eruditione, & ætate ad discendum idonea, & impensas unde disciplinis uacaret, suppeditatas haberet. His itaque rebus omnibus adiutum, minus admirabile est facile commilitones omnes intra paucos annos eum superasse: & eò usque tandem in arte progressum fuisse, ut sectæ cuiusuis (quæ tum per artem ipsam præfuerunt) ipsis quoque principibus par esse posset, uelut ipse ait: Ego uerò (inquiens) re ipsa, & publice & priuatim, apud eos uidelicet qui sectam quamlibet à me discere cupiebant, ostendi, in omnium sectarum scientia (ne maius quicquam dixerò) me esse posthabendum nemini, quòd si uni sectarum patrocinium ferre uelim, ita in promptu sunt mihi rationes, ut non uerear ne quis me conuincat, non enim, ut nonnulli faciunt, è libris eas didici, sed præstantissimis in quaque secta præceptoribus usus sum. Non multò quidem post coeptum ab eo medicinæ studium, mentis eius acri-

Medicine
studium.